

GUÍA DE BOAS PRÁCTICAS

DO CULTIVO DE MEXILLÓN
EN GALICIA PARA A
REDUCCIÓN DOS LIXOS
MARIÑOS

A large mussel is shown with its mouth wide open, as if it is eating a piece of blue plastic trash. The background is a deep blue, suggesting an underwater environment. The text 'PASAR Á, ACCIÓN' is overlaid in large white letters across the center of the image.

PASAR Á, ACCIÓN

O NOSO MAR BEN O MERECE

O MAR É UNHA DAS NOSAS PRINCIPAIS FONTES DE RIQUEZA

O mar é unha das nosas principais fontes de riqueza. O benestar da humanidade depende en gran medida do bo estado dos nosos mares. A pesar diso, o home parece empeñado en maltratalo. Millóns de residuos producidos pola nosa sociedade acaban nas augas dos océanos, mares e rías poñendo en serio perigo a supervivencia desas contornas.

É hora de por tanto pasar á acción. Non hai tempo que perder. Esta guía que a DOP Mexillón de Galicia elaborou é un paso importante nese reto que nos afecta a todos como colectividade: o de coidar adecuadamente a nosa contorna mariña. Hai demasiado en xogo.

QUE SON OS LIXOS MARIÑOS?

O Programa de Medio Ambiente da Organización de Nacións Unidas define os lixos mariños como **“calquera sólido persistente de orixe non natural (manufacturado) que fora refugado, depositado ou abandonado en ambientes mariños e/ou costeiros”**.

DE ONDE PROVEÑEN?

80% dos lixos mariños proveñen de terra (turismo, vertidos ilegais, vertedoiros, ríos...)
O 20% restante provén de actividades desenvolvidas no mar (tráfico marítimo, pesca, acuicultura, embarcacións de recreo...)

QUE TIPOS DE LIXOS MARIÑOS HAI?

Plásticos, metais, madeiras, papel e cartón, cristal e vidro, goma, téxtil e cerámica.
O plástico é o lixo mais abundante no mar (entre un 60 e un 80% de todos os lixos atopados no mar son plásticos).

GRANDES CIFRAS

Algúns dos produtos plásticos máis comúns nas praias europeas son: cabichas, botellas de plástico, envoltorios, tapóns de botellas, bolsas, bastóns para oídos...

Nas praias galegas ademais aparecen de maneira importante anacos de cordas e redes, palillos, bolsas, nasas e outros lixos orixinados polas actividades de pesca e acuicultura.

8.000.000 de toneladas de plásticos rematan nos mares cada ano. Isto equivale a tirar un camiión enteiro de plástico cada minuto.

1.000.000 de aves, e **100.000** mamíferos e tartarugas mariñas morren cada ano por culpa dos plásticos.

0 90 % das especies mariñas inxeriu algunha vez produtos plásticos.

Os océanos terán **un quilo de plástico** por cada **tres quilos de peixe**, na próxima década.

(Informe presentado no Foro Económico Mundial)

Un **85%** dos lixos mariños non os vemos. O 70 % acumúlase nos fondos, 15 % aboia na columna de auga e o 15% depositase na costa).

OS MATERIAIS QUE CONTAMINAN O MAR PREXUDICAN A TODOS

QUE DANOS OCASIONAN OS LIXOS MARIÑOS?

✘ ANIMAIS PREXUDICADOS

Moitos animais poden ser emallados, estrangulados, asfixiados ou perder a capacidade de nadar ou de comer a causa dos lixos.

✘ MICROPLÁSTICOS

Os plásticos rómpense en pequenos anacos (microplásticos) que invaden todo, as augas, praias e mesmo son inxeridos polos peixes, moluscos... e o plancto.

✘ TOXICIDADE

Poden conter sustancias tóxicas que contaminan o contorno e poden afectar á saúde dos organismos mariños así como aos seres humanos.

✘ PAISAXE

Perda do valor social e estético da costa afectando ao turismo e sectores relacionados.

✘ CONTAMINACIÓN QUÍMICA

Os plásticos actúan ademais coma "esponxas químicas" que concentran compostos contaminantes.

✘ NAVEGACIÓN

Afectan negativamente á pesca, ao turismo, ao tráfico marítimo, etc. Por exemplo, a chatarra pode enredarse nos aparellos de pesca, embarcacións etc.

✘ ESPECIES ALÓCTONAS

Os lixos que aboian contribúen ao transporte e introdución de especies alóctonas.

✘ PESCA PANTASMA

As artes de pesca perdidas ou abandonadas seguen pescando (Pesca pantasma).

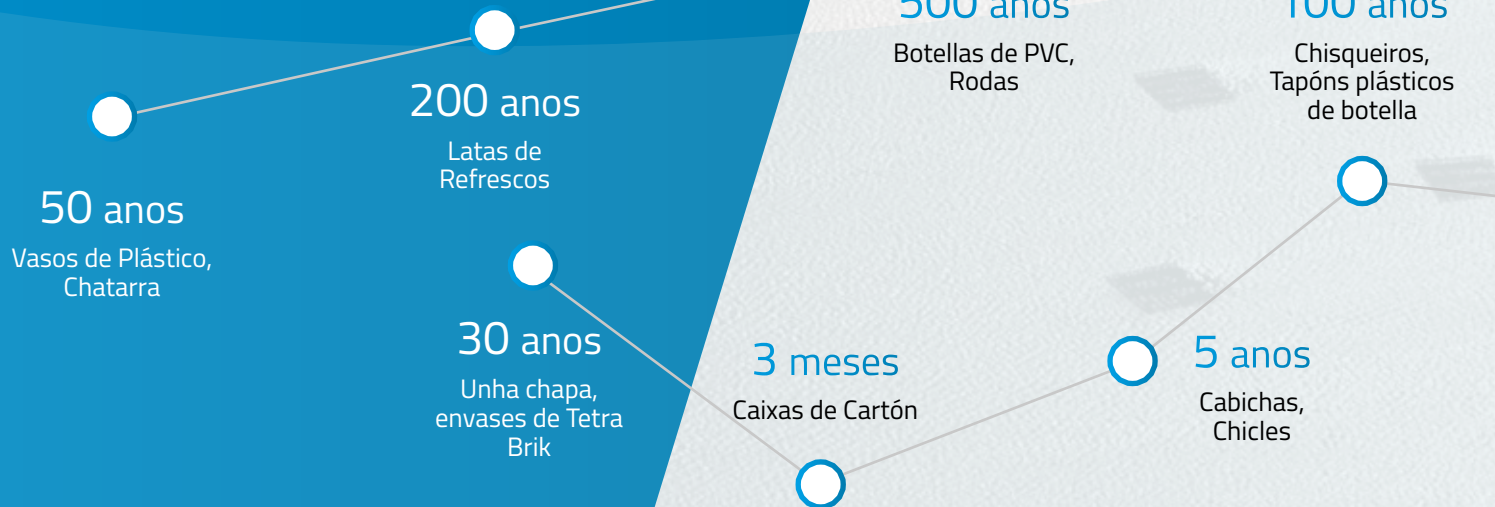
✘ CONTAMINACIÓN

Degradan e alteran os fondos mariños e as praias.

CANTO DURAN OS LIXOS NO MAR?

OS LIXOS MARIÑOS TARDAN EN DESAPARECER MOITO MÁIS DO QUE IMAXINAMOS. VELAQUÍ UNS PEQUENOS EXEMPLOS

Palillos
das
bateas + de 100
anos

1.000 anos
Redes, cordas de
PET e Pilas

650 anos
Redes e cordas de
nailon

55 anos
Bolsas de
Plásticos

CONCLUSIÓN:

A presenza de lixo nos mares e océanos é un problema global e crecente que afecta á fauna e flora mariña e aos ecosistemas, chegando incluso á cadea alimentaria. Todos temos que contribuír para acabar con este problema. Os nosos hábitos teñen que mudar, por exemplo reducindo o consumo que facemos de plásticos dun só uso, buscando alternativas naturais e xestionando correctamente os lixos que xeramos.

O cultivo do mexillón é unha actividade natural que require dun contorno da máxima calidade. Manter o mar limpo é responsabilidade de todos. Tamén os produtores de mexillón deben contribuír a coidar o medio natural e a calidade das augas.

BOAS PRÁCTICAS:

BATEA ORDENADA

Revisa con regularidade o seu estado e realiza labores de mantemento oportunos.

IZADO DAS CORDAS

Pon especial coidado na manipulación e izado de cordas para evitar a perda de palillos e cordas.

CONTRAPESOS

Substitúe por novos os contrapesos (bidóns...) inservibles, trasladando a terra para a súa reciclaxe ou refugallos.

PRODUTOS INOCUOS

Nos tratamentos da batea utiliza produtos inocuos.

REVIS A MAQUINARIA

Mantén un correcto mantemento do barco, da grúa e da maquinaria de cuberta.

A CUBETA DO BARCO

A cubeta do barco debe manterse limpa e ordenada, e os elementos almacenados nela deben estar asegurados para evitar a súa perda no mar.

AS CABICHAS

Se fumas, nunca tires ao mar as cabichas. O mar non é un vertedoiro.

CORDAS, CABOS, ...

Revisa o estado das cordas de cultivo, rabizas, cabos e palillos e substitúe os danados.

MATERIAIS NATURAIS

Sempre que poidas favorece o emprego de materiais naturais, reciclables ou compostables. Fomenta a redución, a reutilización e a reciclaxe dos lixos.

VERTIDO DA SENTINA

Garante a retención das augas de sentina evitando o seu vertido.

ASEGURA O MATERIAL

As cordas, carros... que se gardan na batea deben estar ben asegurados para evitar que se perdan no mar.

TRASLADA OS RESIDUOS

Traslada os residuos da batea a terra para a súa reciclaxe ou depósito nos contedores correspondentes.

COIDA DO NOSO MAR. O FUTURO DE TODOS ESTÁ EN XOGO

QUE NON ACABE NO MAR

Non botes nunca ao mar ningún lixo, nin materiais plásticos (incluídos restos de cordas, palillos, bolsas...), nin os residuos perigosos (aceites de motor, envases de pinturas, etc). Dispón dun sistema adecuado de recollida separada para estes residuos, e no porto deposítalos nos seus correspondentes contedores.

BATEA DESPEXADA

Mantén a superficie da batea despexada, procurando non almacenar materiais innecesarios, pneumáticos, bidóns, envases, etc, que poden acabar no mar.

Bibliografía:

- *Informes de resultados del Programa de Seguimiento de Basuras Marinas en Playas*. Dirección General de Sostenibilidad de la Costa y del Mar. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. <http://www.mapama.gob.es/costas/temas/proteccion-medio-marino/basuras-marinas/basura-programas.aspx>.
- *O lixo no mar: un problema global un problema local*. Federación Ecoloxista Galega e Centro Tecnolóxico do Mar (CETMAR). Proxecto Observatorio OMAR.
- Departamento Científico de Greenpeace. 2016. *Plásticos en el Pescado y el Marisco*.
- Greenpeace 2016. *Plásticos en los océanos. Datos, comparativas e impactos*.
- E. Rojo-Nieto e T. Montoto, Ecoloxistas en Acción. 2017. *Basuras marinas, plásticos y microplásticos orígenes, impactos y consecuencias de una amenaza global*.
- UNEP, 2005. *Marine Litter: An Analytical Overview*. United Nations Environment Program – Nairobi, Kenia.
- UNEP, 2009. *Marine Litter: A Global Challenge*. United Nations Environment Program – Nairobi, Kenia.
- Comunicación de la Comisión al Parlamento Europeo, al Consejo, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones. *Una estrategia europea para el plástico en una economía circular*. COM(2018) 28 final.
- Colexio Oficial de Biólogos de Galicia e Parque Nacional Marítimo-Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia. 2018. *Guía de Buenas Prácticas para evitar la llegada de basura al mar*. Elaborada dentro do proxecto "Red para la recuperación de los ecosistemas marinos del Parque Nacional Marítimo-Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia".
- J. Gago, F. Lahuerta e P. Antelo. 2014. *Characteristics (abundance, type and origin) of beach litter on the Galician coast (NW Spain) from 2001 to 2010*. Scientia Marina 78(1). doi: 10.3989/scimar.03883.31B.
- Documento del Grupo de Trabajo Conama 2016. GT-16 Basuras Marinas.
- Ellen MacArthur Foundation. 2016. *The New Plastics Economy. Rethinking the future of plastics*. Informe presentado no Foro Económico Mundial de Davos.
- <http://oceansofplastics.campusdomar.gal>
- <http://www.mardefabula.org/es>
- http://www.ollalomar.org/mar_de_lixo/marea_lixo/gal/marea_de_lixo_gal.html
- <https://vertidoscero.com/>
- http://ec.europa.eu/environment/marine/good-environmental-status/descriptor-10/index_en.htm

Agradecementos:

- Jesús Gago, investigador do IEO Vigo.
- Asociación Mar de Fábula, en especial a Xosé Manuel Barrós.
- Saleta González, de Equilátero, Desenvolvemento Sostible Consultores.

**CONSELLO REGULADOR DA
DENOMINACIÓN DE ORIXE PROTEXIDA
MEXILLÓN DE GALICIA**

Avda. da Mariña, 25, 1º.
36600 Vilagarcía de Arousa, Pontevedra

 facebook.com/mejillondegalicia
www.mexillondegalicia.org

Setembro de 2018
Depósito Legal: PO 574-2018